

caluwaerts
uytterhoeven

Let's get
things clear.

advocaten - avocats - lawyers

De maatschap nieuwe stijl: nieuw wetgevend kader

Mr. Frederik Van Overtveldt

Inleiding: historische relevantie

- De burgerlijke maatschap is in het verleden altijd een relevante structuur voor vermogens- en successieplanning geweest
 - De burgerlijke maatschap was een soort contractuele onverdeeldheid onder de vorm van een vennootschap (zonder rechtspersoonlijkheid)
 - De burgerlijke maatschap kende een “anoniem” bestaan
 - Om die reden steeds meer in het vizier gekomen van de overheid
- Het nieuwe ondernemingsrecht maakt van een oorspronkelijk civiel controlevehikel een onderneming en dat heeft welbepaalde gevolgen

Nieuw wetgevend kader

1. Wet van 15 april 2018 houdende de hervorming van het ondernemingsrecht (“WHO”) en
2. Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (“WVV”)
3. Nieuwe insolventiewetgeving van 13 juli 2017
4. Antiwitwaswet van 18 september 2017

1. Elke maatschap is een onderneming

- Ingevoerd door de WHO
- Geen onderscheid meer tussen burgerlijke en commerciële maatschap
- Van toepassing op elke nieuwe maatschap sinds 1 november 2018
- Aard van de activiteiten is dus niet meer van belang

1.1. Hoofdelijke aansprakelijkheid van de maten

- Alle maten zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de maatschap en dit voor alle schulden aangegaan door de maatschap vanaf 1 november 2018
- Enkel voor schulden van de maatschap:
 1. schuld werd aangegaan in naam van de maatschap; of
 2. schuld werd aangegaan door alle maten samen of door een bevoegde vertegenwoordiger, bijvoorbeeld de zaakvoerder

1.2. Verplichte inschrijving in de KBO

- Elke nieuwe maatschap moet zich sinds 1 november 2018 inschrijven in de KBO
- Nog niet duidelijk welke publiciteitsverplichtingen van toepassing zullen zijn doch minstens: naam, adres, activiteiten, startdatum en gegevens zaakvoerder
- Derden kunnen opzoeken verrichten doch slechts beperkte informatie beschikbaar
- Opgelet: geen zaakvoerder aangewezen → melding van alle maten in de KBO
- Op het verzuim van een inschrijving staat een strafrechtelijke geldboete

1.3. UBO-register (1)

- De uiteindelijke begunstigen van alle maatschappen dienen tegen uiterlijk 30 september 2019 opgenomen te worden in het UBO-register (*Ultimate Beneficial Owner*-register) → verantwoordelijkheid voor de zaakvoerder(s)
- Als uiteindelijk begunstigen van een maatschap worden beschouwd:
 - (a) de natuurlijke persoon of personen die, rechtstreeks of onrechtstreeks 25% of meer van de stemrechten in de maatschap houdt/houden;
 - (b) de natuurlijke persoon of personen die zeggenschap heeft/hebben over deze maatschap via andere middelen;
 - (c) de natuurlijke persoon of personen die behoort/behoren tot het hoger leidinggevend personeel, indien geen van de hoger bedoelde personen is geïdentificeerd, of indien er enige twijfel bestaat of de geïdentificeerde persoon of personen de uiteindelijke begunstigde(n) is/zijn.

1.3. UBO-register (2)

- Op te nemen informatie: naam, voornaam, geboortedatum, nationaliteit, land van verblijf, verblijfsadres, rijksregisternummer of identificatienummer van de kruispuntbank van de sociale zekerheid, de datum waarop iemand uiteindelijke begunstigde is geworden, de wettelijke categorie waartoe deze behoort, de omvang van het uiteindelijke belang en in het geval van een onrechtstreekse uiteindelijke begunstigde, informatie over de tussenpersonen.
- Omvang en samenstelling van het vermogen alsook de statuten dienen niet meegegeed te worden
- Naast de overheden, financiële instellingen, vastgoedmakelaars, notarissen, accountants en advocaten zullen ook particulieren beperkte toegang krijgen tot het UBO-register

1.4. Verplicht te voeren boekhouding

- Moet passen bij de aard en de omvang van de activiteiten van de maatschap
- In principe een dubbele boekhouding
- Indien de omzet minder dan 500.000 euro per jaar bedraagt, zal een vereenvoudigde boekhouding mogen worden gevoerd
- Vereenvoudigde boekhouding = financieel dagboek, inkoopboek en verkoopboek + minstens eens per jaar dient een inventaris opgemaakt te worden
- Hoewel niet letterlijk voorzien: geen publicatieplicht!

1.5. Insolventierecht

- De maatschap kan failliet worden verklaard alsook het voorwerp uitmaken van een procedure van gerechtelijke reorganisatie. Hierdoor zijn de specifieke aansprakelijkheidsgronden ook van toepassing
- Procedurele erkenning van het afgescheiden vermogen van elke maatschap: enkel de schuldeisers van de maatschap kunnen verhaal nemen op het maatschapsvermogen
- Faillietverklaring kan enkel gebeuren indien tegelijkertijd ook elke van de onbeperkt aansprakelijke vennoten in staat van faillissement worden gesteld

2. Vennootschapsrechtelijke aanpassingen

- Voornamelijk bevestigingen van bestaande rechtspraak en rechtsleer:
 - (a) wettelijke verankering van de voortzettings- en verblijvingsbedingen
 - (b) mogelijkheid om de aandelen over te dragen, terug te trekken of de maatschap op te zeggen
 - (c) mogelijkheid om organen te voorzien (algemene vergadering en zaakvoerder)
 - (d) mogelijkheid om bevoegdheden zaakvoerder te beperken
- Opvallend: de aansprakelijkheidsbeperking (de beruchte 'cap') is niet van toepassing op de zaakvoerders van de maatschap

Besluit

- Wetgever kwalificeert onterecht een bewust civiel opgerichte burgerlijke maatschap vandaag als onderneming en houdt zo geen rekening met een essentieel verschil: een onderneming onderneemt, terwijl een burgerlijke maatschap vermogen beheert.
- Niettemin zal de maatschap zich nu als onderneming moeten gedragen waardoor een aantal van haar grote troeven (de vormvrije oprichting en de absolute vertrouwelijkheid) verloren gaan
- Dit dreigt de maatschap irrelevant te maken voor de *estate planning*

Selectie uit de gestelde vragen (1)

1) Moet een beleggingsclub de vorm aannemen van een maatschap?

- In het oude W.Venn. kende men het principe van de “typendwang” (art. 2 §4 W.Venn.): in de mate men aan de constitutieve kenmerken van een vennootschap voldeed, moest men verplicht een van de vennootschapsvormen aannemen bij gebreke waaraan men geacht werd een maatschap te zijn
- In het nieuwe WVV is deze bepaling niet overgenomen waardoor de theorie van de typendwang verlaten lijkt en het niet (meer) noodzakelijk lijkt om een maatschap op te richten

Selectie uit de gestelde vragen (2)

2) Voor- en nadelen ten aanzien van een commanditaire vennootschap of vennootschap onder firma

- Deze vennootschapsvormen hebben rechtspersoonlijkheid doch kennen ook de hoofdelijke aansprakelijkheid (met uitzondering van de commanditaire vennoten)
- Aparte rechtspersonen met eigen rechten en verplichtingen inclusief een eigen fiscaliteit
- Verder weinig verschil doch meer flexibiliteit bij de maatschap

Selectie uit de gestelde vragen (3)

3) Alternatieven voor de maatschap?

- De maatschap is twee belangrijke troeven kwijt: de vormvrije oprichting en de absolute vertrouwelijkheid
- Geen echt vennootschapsrechtelijk alternatief (ook niet in het buitenland)
- Combinatie mogelijk van onderhandse (aandeelhouders)overeenkomsten, schenkingen, gebruik van nieuw soort aandelen zoals voorzien in het WVV, familiale afspraken en erfovereenkomsten → zeer situatieafhankelijk

Dank voor uw aandacht

Mr. Frederik Van Overtveldt
Advocaat

Tel: 03/448.49.92

www.legaloffice.be

f.vanovertveldt@legaloffice.be